

RookVrij

Nieuwsbrief van RookVrij vzw
Nr. 11 – 9 maart 2006
v.u. Raf De Ryck PB 450 1180 Brussel

Beste leden,

De werkplek en een deel van de publieke plaatsen zijn rookvrij sinds begin dit jaar. Voor rookvrije restaurants is het wachten tot begin 2007. Rookvrije cafés, disco's en snacks zijn uitgesteld tot Sint-juttemis. Een lichtpunt: minister Demotte heeft wel beloofd dat ook alle kantines in sportinfrastructuur vanaf volgend jaar rookvrij zullen zijn.

Dat wetgeving is niet voldoende is, bleek uit de zaak tegen De Lijn en de perikelen rond het Boudewijngedebouw. In het eerste geval was een rechtszaak nodig om verantwoordelijken tot de orde te roepen. Het tweede werd oplost door de verantwoordelijken van het gebouw tekst en uitleg over de wetgeving te bezorgen.

RookVrij zal ermee voortgaan trage beheerders te informeren over de wetgeving en hardleersers aan te klagen. Een gewaarschuwd beheerder is er twee waard.

Raf De Ryck

Het Boudewijngedebouw rookvrij

Dat de overheid zelf het goede voorbeeld geeft bij de toepassing van de wetgeving is het minste wat je als burger mag verwachten. In het Boudewijngedebouw, het prestigieuze hoofdgedebouw van de Vlaamse gemeenschap, dacht de beheerder van het gebouwt er anders over.

In het kader van een rookbeleid dat in 2004 met veel tamtam was aangekondigt, was in de inkomhal als overgangsmaatregel een rookzone ingericht.

De inkomhal vormt een atrium dat zich uitstrekt over verschillende verdiepingen. Het is een publieke plaats voor alle bezoekers en een werkruimte voor het onthaalpersoneel en voor de honderden ambtenaren die er dagelijks passeren. De twee nieuwe KB's, op de werkplek en op de openbare plaatsen, laten er geen twijfel over bestaan dat dat atrium volledig rookvrij moet zijn.

Na 1 januari bleven de rookzones behouden en het atrium bleef in de rook. RookVrij is ter plaatse afgestapt om aan de verantwoordelijken de wetteksten en de juiste interpretatie ervan te bezorgen. Uiteindelijk zijn de rookzones opgedoekt en is de situatie gelegaliseerd. Met twee weken vertraging, vanaf 16 januari, is ook het Boudewijngedebouw rookvrij.

De Lijn

In november deed het vrederegerecht van Mechelen uitspraak in een klacht die een dagelijkse tram- en busgebruiker samen met RookVrij tegen de directie van De Lijn had aangespannen.

De klachten van die reiziger over rokende buschauffeurs zijn niet uniek. Ook elders deden reizigers al hun beklag. In een debat over dat probleem (Recht van Antwoord op VTM) getuigde een mucoviscidosepatiënt dat hij als gehandicapte een gratis lijnpas heeft maar dikwijlt een bus moet laten doorrijden omdat hij vol rook hangt. Een De Lijngebruiker uit Ternat verstuurt reeds meer dan 200 klachten.

De reiziger uit Merksem schreef al twee jaar lang De Lijn aan. In zijn antwoorden erkende de maatschappij de feiten. De Lijn gaf zelfs toe dat "sommige chauffeurs de reglementen blijven aan hun laars lappen" (citaat uit een antwoord). De Lijn hield echter steeds vol dat zij al het nodige gedaan had. Uiteindelijk werd De Lijn gedagvaard. Uit het vonnis van de rechter: "Het volstaat niet dat De Lijn haar chauffeurs verbod oplegt om niet te roken in de autobus om haar aansprakelijkheid te ontlopen. De Lijn moet zonodig maatregelen treffen om erover te waken dat het wettelijk rookverbod en haar verbod aan haar personeelsleden daadwerkelijk wordt nageleefd en geen schade of hinder kan opleveren aan de passagiers." Een meerderheid van chauffeurs respecteert het comfort en de gezondheid van de klanten. In zijn vonnis zegt de rechter nog dat hij hiermee alleen de "hardleerse en recidiverende rokende buschauffeurs" viseert. De rechter veroordeelde De Lijn tot een dwangsom van 75 euro per vastgestelde overtreding.

Het is de tweede maal in België dat een rechtbank uitspraak doet in een zaak van passief roken. In oktober 2002 werd een Brusselse politieagent in het gelijk gesteld in een zaak tegen zijn werkgever.

Engeland rookvrij in 2007

Het parlement van het VK besliste om alle openbare plaatsen in Engeland rookvrij te maken in 2007. De regionale regeringen van Schotland, Wales en Noord-Ierland hadden reeds hun eigen beslissingen genomen. Schotland wordt zo, als eerste in de rij, rookvrij vanaf 26 maart 2006.

De regering Blair liep de laatste maanden rond met plannen om een onderscheid te maken tussen pubs die alleen maar drank schenken en de andere pubs en restaurants.

De horecasector eiste echter een gelijke behandeling van alle zaken. Een vrijstelling van het rookverbod voor de zuivere drankgelegenheden zou immers neerkomen op concurrentievervalsing tegenover de horecazaken die ook maaltijden serveren.

Ook de Britse medische wereld vond dat dat onderscheid niet kon. Een ongelijke behandeling tussen drank- en eetgelegenheden brengt immers een sociale discriminatie met

zich mee. De British Medical Association verzette zich heftig tegen de voorgestelde uitzonderingen en ijverde ervoor dat iedereen gelijke rechten zou hebben op bescherming tegen tabaksrook. De sociale ongelijkheid tegenover tabaksgerelateerde ziekten zou anders nog toenemen. De gemiddelde bezoeker van een pub waar alleen gedronken wordt behoort nu eenmaal tot een lagere sociale groep dan de gemiddelde bezoeker van eetpubs en restaurants.

Het gezond verstand heeft het uiteindelijk gehaald. De regering Blair liet de beslissing over aan het parlement dat met een ruime meerderheid voor een volledig rookverbod stemde.

De les voor België?

In het voorstel dat minister Demotte uitwerkte met de horecasector wordt vastgehouden aan het onderscheid tussen drankgelegenheden en restaurants. Ook in frituren en snacks mag verder gerookt worden. Alleen de restaurants en tavernes met een grote omzet van maaltijden, zullen in 2007 rookvrij moeten zijn. Het personeel en bezoekers van disco's, cafés en snacks krijgen geen recht op een rookvrije werk- of consumptieplek, het restaurantpersoneel en -bezoekers wel. De kantines van tennis- en ander sportgelegenheden zullen wel rookvrij worden in 2007, zo liet de minister weten in een interpellatie in de kamer. De sociale ongelijkheid wordt daarmee bevestigd. Het is onverklaarbaar dat een minister van Volksgezondheid zich leent als promotor van een ongelijkheid in de bescherming van de gezondheid.

Voor de discriminatie tegenover een deel van haar personeel krijgt de horecasector ook nog eens 500.000 euro toegestopt uit het federale anti-tabaksfonds. Een fonds dat logischerwijze zou moeten dienen om het tabaksgebruik en de gevolgen ervan tegen te gaan.

De rookvrije generatie

In Ierland en weldra in Groot-Brittannië zal een generatie opgroeien die geen doorrookt uitgaansleven meer kent. Voor die generatie zal gezelligheid niet meer verbonden zijn met tabaksrook. De sociale druk om te roken en het roken als noodzaak om er bij te horen, zal voor die generatie niet meer gelden.

De Belgische overheid blijft echter resoluut voortgaan met het "aanmaken" van nieuwe generaties rokers door in de typische uitgaansgelegenheden voor jongeren (cafés, disco's, snacks) het roken verder toe te staan. De recente cijfers van OIVO illustreren nogmaals het verschil tussen de hogere en lagere sociale groepen: vooral jongeren uit technische en beroepsrichtingen zetten zich het gemakkelijkst aan de sigaret. Tegelijk wordt een preventiecampagne gelanceerd die speciaal gericht is op jongeren (helpeenroker.be). Dat is dweilen met de kraan open.

Een zinnige preventiecampagne begint met het rookvrij maken van het sociale leven en dus van de volledige horeca.

King James de eerste nazi?

Onder het motto "ik heb mij geïnformeerd" probeert senator Dedecker zijn kennis over tabak te slijten (o.a. in Recht van Antwoord, 24 jan op VTM). De eerste rookverboden zouden, aldus Dedecker, door de nazi's zijn uitgevaardigd. Het staat namelijk altijd goed om in een debat en bij gebrek aan zinnige argumenten je tegenstanders aan de nazi's te linken.

Ergernissen en verboden zijn bijna zo oud als de eerste tabaksimport in Europa. In 1604 publiceerde King James I van Engeland "A Counterblaste to Tobacco" : *"Roken is een*

gewoonte die weerzinwekkend is om te zien, onuitstaanbaar voor de neus, schadelijk voor de hersenen, gevaarlijk voor de longen en met zijn zwart stinkende walm gelijkt het op de verschrikkelijke Stygiaandse rook vanuit de bodemloze helleput." Over passief roken schreef hij: *"De vrouw des huizes moet ofwel zelf beginnen roken ofwel er zich bij neerleggen om in een permanente stinkende kwelling te leven."* Daarop taxeerde hij tabak aan 4000%, wat de consumptie deed instorten en de inkomsten voor de staatskas eveneens. Na een tijdje verlaagde hij opnieuw de heffingen. Zijn staatskas vaarde er wel bij. Dat was een inspirerend voorbeeld voor andere landen. De rest van het verhaal is bekend.

Als gereputeerd despoot hield King James het toch bij financiële maatregelen. Andere monarchen gingen heftiger tekeer. In 1617 werd door de Mongoolse keizer de doodstraf gezet op het gebruik van tabak. In 1634 vaardigde Tsaar Alexis straffen uit voor roken: een eerste maal de zweep, neus afsnijden en naar Siberië, tweede keer de doodstraf.

Bron: www.tobacco.org/resources/history/tobacco_history.html
In postmoderne tijden houden we het gelukkig beschaafd bij een rookverbod per KB, controles door inspectiediensten (zie lager) en eventuele boetes en dwangsommen voor hardleersers.

Passief roken als oorzaak van borstkanker

Het California Environmental Protection Agency verklaarde tabaksrook officieel tot een giftige luchtvervuilende stof. Omgevingstabaksrook was reeds eerder een bewezen oorzaak van long- en sinuskanker en hart en vaatziekten. Verder onderzoek door de OEHHA (de Californische administratie die de gezondheidsrisico's door milieuvervuiling onderzoekt) vond een duidelijk verband tussen passief roken en borstkanker. Rook in de werkomgeving blijft een belangrijk risico voor werknemers in de horeca. Bron: www.arb.ca.gov.

Heather Crowe

Bij de Canadese serveerster Heather Crowe werd na veertig jaar opdienen in doorrookte horeca longkanker vastgesteld. Voor zover haar gezondheid het toeliet, reisde ze het land af met de boodschap: *"Ik wil de laatste werknemer zijn die sterft door passief roken."* De Smoke-Free Ontario Act maakt er alle openbare plaatsen en werkplaatsen rookvrij vanaf 31 mei dit jaar. Bron: www.smokefree.net/JoeCherner-announce/messages/247799.html

Klachten

over rook op openbare plaatsen kunt u kwijt bij:

i.v.m. de horeca: meldpunt@favv.be

Meldpunt FAVV WTC III 2de verd.

Simon Bolivarlaan 30, 1000 Brussel

tel 0800 13 550 (9-17h) - fax 0800 13 455

i.v.m. andere openbare plaatsen: apf.inspection@fgov.health.be

Dienst Inspectie Consumptieproducten

Eurostation Blok II

Victor Hortaplein 40 bus 10, 1060 Brussel

tel: 02 524 74 50 - fax: 02 524 74 99

RookVrij vzw

Vereniging voor een rookvrije leefomgeving

fax 02 275 61 10 tel 02 534 84 18

www.rookvrij.be info@rookvrij.be

Lidgeld €12 (nieuwsbrief per post) of

€ 6 (nieuwsbrief per e-post)

Rekeningnummer 733-0057758-73

Maatschappelijke zetel: Edelknaapstraat 52, 1050 Brussel

Mits bronvermelding mag alles uit deze nieuwsbrief verveelvoudigd en verspreid worden.